

UMETNOSTNI IN URBANISTIČNI SPOMENIKI

AVTORJI:

A. D. — Anton Demšar
 A. V. — Andreja Volavšek
 E. B. T. — Elica Boltin-Tome
 E. S. — Emil Smole
 F. K. — Franc Kokalj
 I. K. — Ivan Komelj
 I. M. — Izidor Mole
 J. Š. — Jernej Šušteršič
 J. V. — Juša Vavken

M. F. R. — Majda Frelih-Ribič
 M. L. — Miša Logar
 M. M. — Matija Murko
 M. Ž. — Milan Železnik
 O. Z. — Olga Zupan
 Š. V. J. — Špela Valentinčič-
 Jurkovič
 V. P. — Viktor Povše
 V. S. — Viktor Snoj

Ajdovščina. Brez predhodnega soglasja spom. službe so podrli in na novo pozidali **kino dvorano**, v kateri je zasedala 1945 prva slovenska vlada. Ob tej priliki sta ZSV SRS in Gorica arheološko sondirala zemljišče pred njo ter delno rekonstruirala **rimski stolp** in del **rimskega obzidja**. — Preuredili, očistili in prepleskali so notranjščino in zunanjščino **ž. c. sv. Janeza Krstnika**. Za 1 nadstropje so povišali ob j. stran ladje pre-
 zidano zakristijo. — E. S.

Ajmanov grad. Uršulinski samostan je hotel postaviti dvoetažno gospodarsko poslopje, ki bi zaprlo dvorišče med gradom in kaščo. Valorizacija gradu in pogledov nanj je pokazala, da je nujno treba varovati razmerja med stavbnimi gmotami v skupini, ki jo sestavljajo grad, stara kašča in kapela ter obzidje s portaloma v osi. Lokacija za gospodarsko poslopje je bila zato zavrnjena, s predlogom spomeniške službe za lokacijo na drugem mestu pa se investitor ni strinjal. Med razgovori zasto nikov ZSV SRS in ZSV Ljubljana s projektantom in investitorjem se je izkazalo, da želi samostan pridobiti tudi več stanovanjskih prostorov. Tako smo skupno sklenili, naj v ta namen preuredijo podstrežje gradu, gospodarsko poslopje pa naj postavijo zunaj obzidja ob hlevu. Načrt za preureditev podstrežja, ki ga je izdelal ing. arh. T. Makar, smo potrdili, načrta za gospodarsko poslopje pa še niso predložili. — M. Ž.

Beričevo. P. c. je bila v celoti ponovno prekrita s krilom. Izmenjano je bilo tudi

Bistrica nad Trzičem, v p. c. sv. Jožefa v Trziču preneseni strop. — Foto O. Zupan

Bistrica près de Trzič, plafond, transporté dans la succursale St Joseph à Trzič. — Photo O. Zupan

ostrešje. Zunanjščina je bila obnovljena po navodilih ZSV Ljubljana v prvotnih barvah. — M. Z.

Bistrica nad Trzičem. Sklad SRS za posp. kult. dejavnosti in OS Tržič 1965 nista odobrila sredstev za restavriranje gotskega slikanega stropa v p. c. sv. Jurija nad Bistrico (VS IX 210) in smo akcijo preložili na leto 1966. Renesančni slikani strop iz 1698 je prenesen in prezentiran v p. c. sv. Jožefa v Trziču. Osrednjo kompozicijo sv. Jurija (134 × 136) je restavriral B. Sajovic, druga polja je očistil C. Ribnikar. — O. Z.

Bled, cerkev na otoku: Pri sondiranju so bili med drugim odkriti ostanki fresk, in sicer: na južni steni Rojstva in Obrezovanja, na severni pa Trpečega Kristusa in še dveh drugih prizorov. Te freske so iz 15. stol., pod tlakom za oltarno menzo pa so bili najdeni odlomki starejše plasti, verjetno iz 14. stol. — I. M.

Gl. še poseben članek V. Šribarja!

Bloška polica. Vihar, ki je pustošil 4. julija 1965 na Primorskem ter po Notranjskem in Dolenjskem in povzročil veliko škodo v gozdovih in naseljih, je popolnoma razkril p. c. Ostrešje se je sesulo v ladjo in poškodovalo lesen poslikan strop. Zvonik na preslico se je podrl. Ž. urad Stari trg pri Ložu je v dobrem tednu z lastnimi sredstvi utrdil poškodovano zidovje, obnovil ostrešje in cerkev na novo prekril. Zvonik je bil obnovljen kasneje po fotografijah prvotnega stanja. Ta ž. urad (župnik Janko Lokar) je 1964 finansiral tudi prezentacijo

fresk v Nadlesku (VS IX 73—76). Tak odnos do kulturne dediščine je pri nas izjemen, saj imetniki spomenikov iščejo podporo že pri skromnih vzdrževalnih posegih. Med obnovo so bile odkrite na s. in na slavo-ločni steni ladje freske iz 16. stol. Žal na s. steni slikarije odpadajo s podlogo vred že pri poskusnem odkrivanju. ZSV Ljubljana je zaprosil Sklad SRS za posp. kult. dejavnosti za participacijo pri obnovi in prezentaciji objekta. Z novo odkritimi freskami je namreč cerkev pridobila še značilni barvni poudarek notranjosti domačih podružnic tega časa in se uvrstila med spomeniške celote posebnega pomena. Na zunanaj se arhitektura uveljavlja z lapidarno gmoto ladje, združeno pod isto streho s triosminsko zaključenim prezbitერიem, in z značilno fasado, ki vključuje zvonik z odprtimi linami kot podaljšek in funkciji zvonika prirejeni zaključek z. stene. Prostor notranjščine je nizek in širok, kar je izraz stilnih teženj kot tudi poljudnosti arhitekture. Freske, lesen rezljan in poslikan strop iz 1693, dragocene rezbarije iz 17. stol. in drobna oprema (votivna podoba iz 1733!) dopolnjujejo prostor v enovit stilni ambient. Dela istega mojstra (kasetirani strop) oz. delavnice (vel. oltar) so evidentirana v okolici. Tako se pridružuje cerkev na Bloški polici s svojim likovnim potencialom p. c. v Nadlesku, na Gostečem, na Bregu pri Predvdoru itd. Pomembnost spomenika, lega na križišču poti v Cerknico, v Stari trg in na Dolenjsko in ne nazadnje izjemen, živ interes imetnika spomenika terjajo prezentacijo objekta. — M. Z.

Bloška polica, p. c. po viharju; desno: z novo streho. — Foto M. Železnik
Bloška polica, succursale, après l'ouragan; à la droite: avec le toit nouveau. — Photo M. Železnik